

AAN Minister van Justitie

DATUM 24 mei 2002

ONS KENMERK z2002-0463

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONDERWERP Bodyscan

Bij brief is aan het College bescherming persoonsgegevens (CBP) de vraag voorgelegd of het gebruik van de Bodyscan inbreuk maakt of kan maken op de privacy van de persoon van wie een röntgenbeeld wordt gemaakt. De bodyscan is een apparaat dat een gedetailleerd röntgenbeeld maakt van een persoon in zijn geheel, die door beveiligingspersoneel wordt bekeken op het bezit van verdachte voorwerpen in het kader van de beveiliging van de burgerluchtvaart. Ter informatie heeft u een artikel uit de Volkskrant (van onbekende datum) bijgevoegd.

Het CBP heeft de voorgelegde vraag gezien in het licht van artikel 8 EVRM en artikel 10 Gw, en voor wat betreft de verwerking van persoonsgegevens in het licht van de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP).

Artikel 8 EVRM eist dat iedere beperking van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer op een wettelijke grondslag berust en geschiedt voor een of meer van de vermelde doeleinden. Volgens artikel 10, eerste lid, Gw moet het gaan om een beperking bij of krachtens een wet in formele zin. Volgens vaste jurisprudentie van het Europese Hof voor de rechten van de mens dient de beperking voorts te worden gerechtvaardigd door een "pressing social need". Dit betekent dat de beperking op het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer slechts kan worden gerechtvaardigd door een zwaarwegend maatschappelijk belang en in concreto in overeenstemming zal moeten zijn met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Het proportionaliteitsbeginsel houdt in dat de inbreuk op de belangen van de betrokkene niet onevenredig mag zijn in verhouding tot het met de verwerking te dienen doel. Ingevolge het subsidiariteitsbeginsel mag het doel in redelijkheid niet op een andere, voor de betrokkene minder nadelige wijze kunnen worden verwerkelijkt.

In verband met het onthullende karakter van de beelden die de Bodyscan genereert, lijkt het geen twijfel dat het gebruik van de Bodyscan een forse inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Dit is slechts anders indien het gebruik geschiedt met de uitdrukkelijke en vrijwillig gegeven toestemming van de betrokkenen. Het CBP gaat er van uit dat daarvan in de onderhavige situatie in veel gevallen geen sprake kan zijn. Een inbreuk kan dan slechts worden gerechtvaardigd op grond van een formeelwettelijke basis als hiervoor bedoeld. In dat geval dient er binnen de randvoorwaarden van artikel 8 EVRM sprake te zijn van een wettelijke bevoegdheid van degene die belast is met de beveiligingstaak, en een gedoogplicht van de betrokkenen. Bij de toepassing van de bevoegdheid dient de beperking van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer - ook in concreto - steeds in overeenstemming te zijn met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Voor het geheel of gedeeltelijk langs geautomatiseerde weg verwerken van persoonsgegevens gelden voorts specifieke normen. Artikel 1, aanhef en onder a, WBP bepaalt dat een persoonsgegeven is: elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. Persoonsgegevens zijn derhalve alle gegevens die iets over een natuurlijke persoon zeggen, of die van invloed kunnen zijn op de manier waarop die persoon wordt beoordeeld of behandeld. De beelden die met de Bodyscan worden gemaakt, voldoen aan deze omschrijving. Het verwerven en zichtbaar maken van deze beelden is dan ook aan te merken als een verwerking van persoonsgegevens.

Artikel 7 bepaalt dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld. Artikel 8 WBP bevat een limitatieve opsomming van de gronden die een verwerking van persoonsgegevens rechtvaardigen: persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien er sprake is van een verwerkingsgrond als in dit artikel bedoeld. Zo bepaalt artikel 8, aanhef en onder e, WBP dat persoonsgegevens slechts mogen worden verwerkt indien de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt.

Het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de Bodyscan dient in het licht van de in artikel 8 WBP genoemde verwerkingsgronden onderbouwd te worden. Het CBP merkt op dat de toestemming van betrokkene in de gegeven situatie niet in aanmerking komt (zie artikel 8, onder a, jo. artikel 1, onder i). Als degene die belast is met de beveiligingstaak een bestuursorgaan is, dan wel handelt namens een bestuursorgaan, zal artikel 8, aanhef en onder e, WBP als mogelijke grondslag in aanmerking komen. Daarbij dient bedacht te worden dat bij de beoordeling van de noodzakelijkheid van elke verwerking moet zijn voldaan aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Overigens kan van een 'goede vervulling van een publiekrechtelijke taak' alleen sprake zijn, indien aan grondrechtelijke randvoorwaarden is voldaan.

Het CBP adviseert bij de afweging in het kader van art. 8 WBP rekening te houden met het onthullende karakter van de gemaakte beelden, en alternatieve systemen die bij de beveiliging in het kader van de burgerluchtvaart kunnen worden gebruikt. Het artikel in de Volkskrant noemt daarvan ook enkele voorbeelden.

Tenslotte zij er op gewezen dat in veel gevallen sprake zal zijn van bijzondere gegevens in de zin van artikel 16 WBP, waarvoor een strikt beperkt gebruiksregime geldt (zie artikelen 16-23 WBP).

Ik vertrouw er op u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

mr. P.J. Hustinx
voorzitter